

Sygn. akt I ACz 1761/15

POSTANOWIENIE

Dnia 12 listopada 2015 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Jan Kremer (spr.)

Sędziowie: SSA Teresa Rak

SSA Jerzy Bess

po rozpoznaniu w dniu 12 listopada 2015 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Syndyka Masy Upadłości (...) spółka akcyjna w upadłości likwidacyjnej w W.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o zwolnienie zajętego przedmiotu od egzekucji

na skutek zażalenia powoda na postanowienie o kosztach procesu zawarte w punkcie III wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z dnia 1 lipca 2015 roku, sygn. akt I C 210/15

postanawia:

- 1. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że zasądzić od strony pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej w W. kwotę 3.617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;**
- 2. zasądzić od strony pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej w W. kwotę 300 zł (trzysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.**

SSA Teresa Rak SSA Jan Kremer SSA Jerzy Bess

Sygn. akt I ACa 1761/15

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu w dniu 1 lipca 2015 r. wydał wyrok, w którym w uwzględnieniu w całości powództwa Syndyka Masy Upadłości (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej w W. skierowane przeciwko (...) sp. z o.o. w W., zwolnił od egzekucji prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w T. A. G. w postępowaniu egzekucyjnym o sygn. Km 492/14 prowadzonej z wniosku wierzyciela (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. przeciwko dłużnikowi T. K. ruchomości szczegółowo wskazane w załączniku nr 1 do pozwu do sprawy o sygn. IC 210/15 pt.: „Załącznik Nr 1 - zestawienie towarów” z k. 6-15 (punkt I wyroku). W punkcie II wyroku Sąd Okręgowy nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności, natomiast w punkcie III zasądził od (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej w W. na rzecz strony pozwanej (...) sp. z o.o. w W. kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego strony pozwanej.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy wskazał, że strona pozwana w odpowiedzi na apelację uznała powództwo i wniosła o zasądzenie swojej rzecz kosztów procesu na zasadzie art. 101 k.p.c., podnosząc, że nie dała stronie powodowej powodu do wytoczenia sporu i przy pierwszej czynności procesowej uznała żądanie pozwu. Nadto podniosła, że mając świadomość, że ruchomości objęte roszczeniem strony powodowej nie stanowią własności dłużnika lojalnie poinformowała powoda, że wC.znajdują się takie towary, wskazując na możliwość ich odebrania. Ostatecznie uzgodniono, że powód wskaże termin odbioru ruchomości. Mimo tych ustaleń powód nie wskazał terminu do odbioru towaru i nigdy się po niego nie stawił. Wniosek o wszczęcie egzekucji, w ramach w którego zajęto przedmiotowe ruchomości nie obejmował tych ruchomości. Ich zajęcia dokonał komornik z własnej inicjatywy bez wniosku pozwanej.

W rozważaniach prawnych swojego rozstrzygnięcia w części dotyczącej kosztów postępowania Sąd Okręgowy uznał, że w przedmiotowej sprawie znajdzie zastosowanie art. 101 k.p.c., gdyż, strona pozwana przy pierwszej czynności uznała żądanie pozwu i nie dała podstaw do wytoczenia sprawy. Strona pozwana miała świadomość, że ruchomości objęte żądaniem pozwu nie stanowią własności dłużnika. Prowadziła z powodem korespondencję e-mailową i telefoniczną, wyznaczając mu termin do odbioru jego towaru. Strona pozwana była zdecydowana na wydanie ruchomości objętych żądaniem pozwu już w 2013 r. jednak powód nie dysponował środkami finansowymi i logistycznymi na ich odebranie. Ponadto wniosek strony pozwanej wszczynający postępowanie egzekucyjne wskazywał jedynie na sposób prowadzenia egzekucji z ruchomości dłużnika z miejsca jego zamieszkania, nie obejmował zatem spornych ruchomości. Dodatkowo pismo na które powoływał się powód z dnia 16 grudnia 2014 roku zostało doręczone na adres spółki w W., a nie na ręce osoby zajmującej się w N. pertraktacjami dotyczącymi zwrotu tych ruchomości. Nadto w okresie świątecznym, gdy z uwagi na okres urlopowy pismo to nie spotkało się z odpowiedzią. Powyższy świadczy o tym, że strona pozwana umożliwiała powodowi odebranie przedmiotu sporu, z pominięciem konieczności występowania na drogę sądową.

Zażalenie na postanowienie o kosztach zawarte w punkcie III wyroku z dnia 1 maja 2015 r. wniósł powód, zaskarżając je w całości.

Zdaniem skarżącego w sprawie nie została spełniona żadna z przesłanek wskazanych w art. 101 k.p.c. tj. nie danie powodu do wytoczenia sprawy oraz uznanie żądania pozwu, a których kumulatywne zaistnienie warunkuje zastosowanie tego przepisu przy orzeczeniu o kosztach procesu.

W konkluzji powód wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia w całości poprzez zasądzenie od strony pozwanej na swoją rzecz kosztów procesu oraz kosztów postępowania zażaleniowego.

W uzasadnieniu podniósł, że strona pozwana nie złożyła wniosku o ograniczenie egzekucji, choć miała świadomość, że zaniechanie będzie skutkowało wniesieniem powództwa o zwolnienie od egzekucji, gdyż została poinformowana w piśmie z dnia 16 grudnia 2014 r. zaadresowanym na adres siedziby pozwanej spółki. Nadto strona pozwana ignorowała próby nawiązania kontaktu telefonicznego przez pełnomocnika powoda. Zatem pomimo początkowych deklaracji wydania towarów strony powodowej, strona pozwana po komorniczym zajęciu przedmiotowych ruchomości nie podjęła czynności mających na celu ograniczenie egzekucji. To nielojalne zachowanie strony pozwanej dało syndykowi asumpt do wytoczenia powództwa.

W odpowiedzi na zażalenie, strona pozwana wniosła o oddalenie zażalenia i zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Apelacyjny, zważył co następuje:

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie.

Ma rację skarżący, że brak było podstaw do zastosowania przy orzeczeniu o kosztach procesu przepisu art. 101 k.p.c., zgodnie z którym zwrot kosztów należy się pozwanemu pomimo uwzględnienia powództwa, jeżeli nie dał powodu do wytoczenia sprawy i uznał przy pierwszej czynności procesowej żądanie pozwu. Przepis art. 101 k.p.c., na podstawie którego Sąd I instancji nietrafnie orzekł o kosztach procesu, statuuje zasadę zawinienia i jest wyjątkiem od reguły

obciążania kosztami stosownie do odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 98 k.p.c.), premiuje on lojalne zachowanie się pozwanego (dłużnika) i chroni go przed szykanami wierzyciela, wytaczającego zbędne procesy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie zostały kumulatywnie spełnione wskazane w art. 101 k.p.c. przesłanki warunkujące zastosowanie tego przepisu w niniejszej sprawie. Choć doszło do uznania przez stronę pozwaną żądania pozwu przy pierwszej czynności procesowej na skutek czego powództwo zostało przez Sąd I instancji uwzględnione w punkcie I wydanego w sprawie wyroku z dnia 1 lipca 2015 r., to jednak okoliczności sprawy nie dają podstaw do przyjęcia, że strona pozwana nie dała powodowi asumptu do wytoczenia sprawy. Przede wszystkim wskazać należy, że zgłoszone w pozwie roszczenie z art. 841 k.p.c. służy zwolnieniu od zajęcia przedmiotu zajętego przez organ egzekucyjny. Ochronie w ramach tego postępowania podlega prawo własności osoby trzeciej, które zostało naruszone wskutek skierowania egzekucji w stosunku do przedmiotu do którego osobie trzeciej przysługuje prawo własności, lub inny tytuł prawny do określonego przedmiotu. Uznanie i następnie uwzględnienie powództwa nie powoduje skutków dalej idących niż wyrażone w żądaniu pozwu, w szczególności nie skutkuje wydaniem rzeczy powodowi, przywróceniem władztwa nad rzeczą, nie jest to bowiem powództwo o przywrócenie posiadania, ma na celu uchylenie skutków naruszenia prawa osoby trzeciej do przysługujących jej przedmiotów w stosunku do których skierowano egzekucję. Roszczenie o zwolnienie przedmiotu spod egzekucji powstaje z chwilą faktycznego zajęcia przez komornika a jego zgłoszenie w drodze powództwa może nastąpić w terminie miesiąca od dnia dowiedzenia się o naruszeniu prawa, chyba że inny termin jest przewidziany w przepisach odrębnych (art. 841 par 3 k.p.c.). W doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się, że pozwany nie daje podstaw do wytoczenia powództwa, jeżeli jego stosunek wobec żądania powoda pozwala przyjąć, że powód uzyskałby zaspokojenie swojego roszczenia bez konieczności wytaczania powództwa. Zatem dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, mającej charakter wpadkowy względem głównego wątku procesu, istotne znaczenie ma okoliczność, czy przed wytoczeniem powództwa, możliwa była realizacja dochodzonego pozwem roszczenia o zwolnienie od egzekucji przedmiotów objętych żądaniem pozwu, w stosunku do których prawo własności strony powodowej jest poza sporem. Z tego względu również okoliczność skutecznego wezwania strony pozwanej przed wytoczeniem powództwa o zwolnienie przedmiotów objętych pozwem ma istotne znaczenie przy ocenie zasadności zastosowania przepisu art. 101 k.p.c.

Tymczasem w przedmiotowej sprawie bezsporne jest, że powód w dniu 16 grudnia 2014 r. a więc na miesiąc przed wytoczeniem powództwa zwrócił się do strony pozwanej z pisemnym wezwaniem do złożenia do Komornika sądowego wniosku o ograniczenie egzekucji i zwolnienie objętych pozwem przedmiotów od egzekucji. Strona pozwana nie odpowiedziała na to pismo powoda, dopiero w odpowiedzi na pozew przy pierwszej czynności procesowej uznała żądanie pozwu o zwolnienie zajętych przez komornika przedmiotów spod egzekucji. Jest profesjonalistą w obrocie gospodarczym, zatem okoliczność wystosowania wzmiankowanego pisma w okresie świąteczno - noworocznym nie mogła mieć wpływu na ocenę zdolności strony pozwanej do ustosunkowania się do żądania powoda. Wskazać przy tym należy powód o naruszeniu swojego prawa własności do przedmiotów objętych żądaniem pozwu, w stosunku do których dokonano zajęcia, dowiedział się w grudniu 2014 r. zatem był ograniczony miesięcznym prekluzyjnym terminem na wytoczenie powództwa.

W tym miejscu warto zauważyć, że zagadnienie stosowania regulacji której treść zawarta jest w przepisie art. 101 k.p.c. w sprawach o zwolnienie od egzekucji było również przedmiotem rozważań w wielu judykatach Sądu Najwyższego, w tym międzywojennych, także na tle przepisu art. 103 ówczesnie obowiązującego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 29 listopada 1930 r. Kodeks Postępowania Cywilnego, zgodnie z którym zwrot kosztów należy się pozwanemu, jeżeli nie dał on powodu do wytoczenia sprawy i uznał przy pierwszej czynności procesowej żądanie pozwu, a więc w zasadzie na niezmienionym stanie prawnym, co obecnie. W uchwale Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 1936 r., C 21/35, OSN(C) 1936/11/407, która ówczesnie miała moc zasady prawnej, stwierdzono, że w sprawach o zwolnienie od egzekucji wierzyciel egzekwujący może żądać zwrotu od powoda koszty procesu w myśl art. 103 kodeksu postępowania cywilnego z dnia 29 listopada 1930 r., jeżeli pozwany wierzyciel egzekwujący przed wniesieniem pozwu nie był przez powoda zawiadomiony o jego roszczeniu w sposób, dający wierzycielowi możliwość sprawdzenia zasadności roszczenia powoda, a pozwany zaraz przy pierwszej czynności procesowej uznał żądanie pozwu, chyba że wierzyciel jeszcze przed wniesieniem pozwu wiedział z innych źródeł o

roszczeniu powoda, a pomimo tego nie postarał się bezzwłocznie o umorzenie postępowania egzekucyjnego. Mając na uwadze okoliczność, że redakcja przepisu art. 103 ówczesnego k.p.c. nie uległa od tego czasu istotnej zmianie, mającej wpływ na jego interpretację, poza dodaniem obecnie obowiązującym art. 101 k.p.c. dodatkowej przesłanki w postaci uwzględnienia powództwa, należy uznać, że uchwała ta mająca w poprzednim stanie prawnym moc zasady prawnej nie straciła na swojej aktualności w sprawach o zwolnienie zajętego przedmiotu spod egzekucji. W niniejszej sprawie, jak już wskazano wyżej strona pozwana wiedziała o roszczeniu powoda, wiedziała, że to powód jest właścicielem zajętych przedmiotów, zostało jej również skutecznie doręczone na adres ujawniony w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego wezwanie powoda do złożenia wniosku o ograniczenie egzekucji, zatem była należycie zawiadomiona przez powoda w sposób dający jej możliwość sprawdzenia zasadności roszczenia. Pomimo tego pozwana spółka ustosunkowała się do roszczenia powoda dopiero w odpowiedzi na pozew, uznając powództwo.

W tym stanie rzeczy nie sposób było uznać, że strona pozwana nie dała powodowi uzasadnionego powodu do wytoczenia niniejszej sprawy. Bez wytoczenia powództwa powód nie uzyskałby zaspokojenia roszczenia o zwolnienie oznaczonych przedmiotów spod egzekucji, nawet w przypadku późniejszego wydania powodowi tych przedmiotów, mając na uwadze treść przepisów art. 847- 848 k.p.c.

W tej sytuacji, okolicznościach niniejszej sprawy, mając na uwadze, że powództwo zostało uwzględnione w całości, na skutek uznania powództwa przez stronę pozwaną, należało kosztami postępowania obciążyć stronę pozwaną na podstawie art. 98 k.p.c. oraz przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1348 ze zm.). W konsekwencji Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie 1 sentencji na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono w punkcie 2 sentencji na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 397 § 2 k.p.c. oraz § 6 pkt 3 w zw. z § 13 ust. 2 pkt 2 cyt. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości.

SSA Teresa Rak SSA Jan Kremer SSA Jerzy Bess